

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

Mors eius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

deserturi, & ejuraturi eius notitiam? quibus dictis galeorum resumpsit, & omni honoris officio Goesum ornauit discedentem; Goes enim ceteram sociam, moueri tardioreni, nihil deinceps moratus, Cataium contendit, quod Ciali certo compererat, non esse aliud præter Sinæ mœstus ergo labore prolixo & irritato, sed videndi Riccijs spe lætus Ciacuonem magno muro subiectam quinto inde mense peruenit; de Riccio enim ex iis didicerat legationis fictæ Saracenis quam pridem, meminimus, qui Pechino reuersi appulerant Cialim. Diebus postea quinque & viginii rescriptum habuit à Prorege, quo liceret Succem progredi, diei itinere intra Sinas in ora Scientis Prouinciæ ad occasum, longum sit texere quot illic perpeffiones exhauserit, quot prodiciones, & vitæ discrimina ab infestissimis Saracenis magnam vrbis illius inuolentibus partem, quoad demum ibidem obiit cum imperasset pergendi comueatam. Nam quas primum dederat ad Riccium literas, qui tulit; ignarus nostri characteris, & Matthæi (quo Riccium nomine Pechini pauci norant) nequiuit reddere; vicissim Riccius frustra illum diu requisit quod ex Benedicti, & adscitio Abdallah nomine sibi penitus ignoto, non posset illum requirere; altera litera quas melius edocto credidit Saraceno, bona fide sed sera sunt reddita, ultra scilicet menses decem, quibus interim Succes absumebatur ærumnis bonus frater; iis efflictim petebat ab Riccio, vt properaret, se ab Dei hostibus viuam eripere; sed obstabat festinanti hyems, in locis tam sæua, vt agrè Succem, ab vsque Pechino quatuor menses sufficiant, præterquam quod lenti fuit negotij Rescriptam externo obtinere ad penetrandum in vrbem regiam. Misit tandem ad eum Riccius Ioannem Fernandium Sinensem, qui breui postmodum admittus est in Societatem, cum perito locorum Christiano, & suis Patrumque epistolis, desiderium illius, & caritatem spirantibus; at enim perfidus Christianus vt Sigam attingit Scientis Metropolim, direpta quam potuit parte viatici media, nunquam deinde comparuit. Itineris reliquo Fernandes vt potuit suffecit, quod Pechino Succem, trium mensium & sesqui fuit, illuc enim non ante Martij vltimum, anno huius ari septimo peruenit. Iacebat ex animi, vitæque molestiis, & quod rorò similius creditum, ex venæno à Saracenis mixto mortis proximus Goes, gaudens tamen quod vitam in Dei obsequio poneret; nocte qua aduentum Fernandij præcessit, cum per somnum putasset missum ad se Pechino aliquem, tam verum id sibi persuasit, vt mane Isaacum Armenum fidissimum comitem rogavit, in forum exire, stipem largiri pauperibus, & inuestigare de quodam Externo illac recens aduocato, de quo opportunè rescituit ex iuvene qui tunc Pechino aduenerat. Atque huic paulò post superuenit Fernandez, cui accedenti, Lusitanicè loquenti, salutem & literas à Patribus reddenti, miris animi gaudiis, & suauissimis lachrimis respondit, sublatisque in cælum oculis *Nunc, inquit, dimittis se unum tuum Domine;* hinc semel & iterum perlectas cum

Mois eius.

fletu literas applicuit pectori, nec inde tota illa nocte amovit; è contrario Fernandem tenebat ingens mœror quod ea vrbs Sinis semixtranea, Medicis & remediis caretet, nec posset agrotum tutius Saracenis quàm lupis credere; moribundi rem eius omnem residuam, quam statim à morte rapuere, iam tùm ore hianti vorantibus. Sic lento sensim virum decessu, die post Fernandis aduentum vndecimio viuere desuit religiosissimus & optimus Frater, annum agens ætatis quartum & quadragesimum, & forte meliori Deum prius in cœlo, quàm in Cataio Riccium inuenit. Cerrè illum etiam Saraceni ex vitæ illius tricenni obseruatione, constantia fidei, & prodigijs quibusdam diuinitus editis profancto prædicabant: quicquid tamen eius restabat intolant, & fœderatæ carceræ nomine, velut intestati, inter se partiti sunt: in quo fortè dolenda præcipuè tabularum iactura quibus sui totius itineris loca, situs, ingenia, & quicquid scitu dignum viderat adnotarat, quæ nimis credibile ab iis latronibus combusta, vt simul adscripta Persico characterè nomina abolerent, quibus illi complures sese obstrinxerant: instabant quin etiam suo illum ritu & polyandrio humare, vt viderentur eius bona ad se tanquam sui, iure deuoluta, abstractum denique illorum è manibus cadauer Fernandez, & Isaac cum Psalmis & precibus, humili funere condidere. Exin tristis Isaaco & Fernandi malorum series; Saracenis illum sibi mancipantibus in seruum, & crebro necem minantibus, quod Mahumetem respueret; hunc autem vexantibus quòd rem fratris Goes quam diripuerant ab iis repeteret, quamobrem euicere à Mandarinis Suceensi, homine iniquissimo & venali, vt is carcere clauderetur; & vitra quadrimestre, in vrbe illa pestilenti multis aduersis iactaretur, quæ nihil magnoperè attinet numerare; sed vis fuit eius ingenij, & animi vigor, vt se cum Isaaco liberum reciperet, & ablatis quæ de rebus Goes celari pridem potuerant Pechino redderet. Illic ab Octobris vigesimo octauo anni 1607. Isaacus paulùm ex itinere recreatus, secundis annibus Macaum, inde mari in Indiam reuertit, & testis Cataij nimis verax, nimirumque calamitatibus edoctus, si qui adhuc natarent certos fecit Cataium cum Sinis aquilonaribus, vnum ellè, frustra que operam & sumptus perdi, vitamque adeo scrutaturum, in alio ad Sinis Cataio vestigando. Reuisamus nunc interiora Regni, & eam quæ primam occurrit Nancianam nostrorum stationem, vbi se Christi lides gloriosius extulit, cum videretur abiectius proffigata.

Excolebat illam Soerius decimo iam anno, Manuel Diaz tertio, cui adhuc Sinicè indocto, linguam commodabat F. Pasqualius Mendezius Sinenlis, ducenti ab idolis breui ad Christum traducti sunt, quorum delatibus postea, & fauebat Deus incrementis illius Ecclesiæ, prodigiorum editioe supra modum communem naturæ & gratiæ, quæ longè fuerit referre. Sed tabescens ab anno hecetica febre Soerius ex laboribus contracta in fundatione illius Christianitatis totum onus agendi Manuelli cessit; ipse linguæ Sinenlis peritiam occupans, institutionem

Neophytorum egregiam hoc tempore absoluit, quam Sciaocei, magno religionis bono editam vulgavit Longobardus. Experiri quidem placuit, sed nimium ferè an cœlum Macaense rest. tuere Soerium posset, nam illic peruectus Majo meale, ineunte Octobri obiit. Luxere illum Nanciani sui, funebribus etiam assumptis, tanquam Patrem, quem ante discessum, periculosè sæpius decumbentem suis apud Deum votis ardentibus, restituerant in melius, vitamque illi produxerant; patria illi fuit Mons-maior vetus, in Lusitania; ætatis anni vnus & quadraginta; Societatis viginti tres quos ferè omnes impenderat collegendis Euangelio tractibus Orientis.

Crescente igitur numerosis prouentibus Nanciana Ecclesia, nostri domum, stipe Macao accepta emunt, cuius pars vna templo sufficeret multitudinis fidelum capaci; altera Patribus; tironibus tertia, qui iam numero quatuor, Sinis Macai parentibus nati Societatem expetebant. Emptionis pretio ex venditione domus veteris confecto; tempestas illico ingruentium accusationum in Patres incumbere; horrenda iis imponi; expulsio illorum violentis flagitationibus exigi, tam prona iudicis approbatione, vt indictam, & ignotam causam sua fide acculationibus addiceret. Mouere procellam præcipuæ causæ tres: conflagraret Hiuncinciuni templum, (cuius idoli cum domo, familia, & animalibus in cœlum recepti, retulimus fabulam) nouo illi fano lamp-tuosius extruendo, milia aureorum decem, cultores eius tax. uerant; obibant urbem, & quod cuique luberet, domesticam quæstores pretebant. Hic soli, principio negare Christiani, sibi fas esse tantum nefas vel hilo iuuare; post etiam Ethnici longè plures, ad eludendam quæstorum molestiam mentiri Christianos, & religionem excusate, ne sacrilego in idolum dono contaminarentur. Quamuis autem Præfectus operi, redactus in ordinem Colaui, vir prudens, Patres multum laudaret, (ex quorum institutione aiebant quæstores has elutiones proficisci) & assereret debere cuius, collationem stipis permitti liberam; at videns ciuitas accessione ciuium ad Christum idola, & templa quorum sibi magnificentia, & splendore potissimum placebat, sensim defluxura tandemque ruina irreparabili abolenda; extimulante præterea sycophantarum trium perfidia, latiùs contra nos incensa effugerant hi ex illis quos Chianhios, hoc est, Prædicatores vocant, factiosi, eloquentissimi, Literatissimi, simulatores sanctitatis, & quanto in speciem ab honoribus, & gloria refugii, tanto eius appetentiores. Id habent pensi, instar sui sanctos homines effingere, virtutum Sincensum assidua prædicatione; suam sibi quisque academiam cogere; selectos discipulos ad sui proximè formare imitationem. Simulabant hi quidem priuatim magnam erga nos beneuolentiam, velut socios concionum, integritatis, & illustris exempli, publicè acriter vbiicumque se daret occasio perstringebant, velut mortalium inconsultissimos, qui occultioris sapientiæ arcana intima, de diuinitate, legeque ipsius, solis nobilibus

107.
Calumnia in
pp. & Christ.
eius Author.
puniti.